Милл?тара дуслыгын ныгыту халыкара бурычы булып тора. Мордовияд? бу м?сь?л?не чиш?г? нык игътибар бирел?. Халыкны? берд?млекк? ??м б?хетк? омтылышы еллар ?т? бел?н к?члер?к.
Нич? еллар берр?тт?н, с?л?тле балалар ?чен Краснослабодск районындагы «Сивинь” ??йге ял лагере базасында “Яш?, туган тел!” этном?д?ни регионара сменасы эшли. Быел лагерь 5нче июльд? ачылып 25нче июльд? эшен т?мамлар. Россияд? яш?г?н халыкны? телен, милли м?д?ни ?зенч?лекл?рен саклау – “Яш?, туган тел!” дип балалар ?чен оештырылган этник лагерьне? максаты. Шу?а лагерьд? Россияне? т?рле т?б?кл?ренн?н Мордовияг? кагылышлы милл?т балалары ял вакытларын кызык-лы ??м файдалы иттереп ?тк?р?л?р. Бу лагерьд? 6 регионнан, 8 яшьт?н 17г? кад?р, туган телен белг?н, туган тел предмет олимпиадаларында ?и??чел?р, туган теле ??м м?д?нияты буенча т?рле конкурсларда, фольклор т?ркемн?ренд? катнашкан 86 бала ял ит?. Быел татар балаларыннан Л?мбер? районы Татар Тавла авылыннан татар теле буенча олимпиадада ?и?еп чыгучы Адикаева Айг?л, Рузаевка районы Татар Пешл? авылыннан Чугунова Сабина ??м Овчинникова Карина ял ит?л?р. Тагы 30 бала Теньгуши, 23 Ялга (Рузаевка) балалар йортларыннан кызлар ??м малайлар ялларын ?тк?р?л?р.

“Яш?, туган тел” ??йге этном?д?ни балалар лагеренд? 21 к?н д?вамында т?рле

мероприятиял?р уздырыла, ки? ял ит? программасы каралган. И?ади лабораториял?рд?, мастер-классларда, с?л?т ?сешен булдырган тел буенча уеннарында ял ит?чел?ребез р?х?тл?неп катнашалар. Мордва, татар телл?ре, тарихы ??м м?д?нияты буенча ф?нни-эзл?н? проектлары т?зил?р. Мастер-классларда рус, мордва ??м татарларны? гореф-гад?тл?ре, б?йр?мн?ре, милли киемн?ре, ашлары турында к?п м?гълематлар бирел?. Алган белемн?рне конкурсларда, ярышларда кулланалар; т?рле милл?т балалары бер-берсен м?д?ниятлары бел?н баеталар. Аралашуларына чик юк. Татарстан кунаклары ??м Мордовияне? Рузаевка, Л?мбер? районнарыннан ял итк?н татар балалары ?рз?, мукшы, рус теленд?ге девизларны кабатлыйлар. ??м киресенч?, ?рз?, мукшы, рус милл?тлел?ре р?х?тл?неп татар ?ырларын, кычкыруларын (кричалки) башкаралар. ??р к?н лагерьд? ял ит?чел?р катнашы бел?н икеш?р мероприятия ?т?. М?с?л?н, милли эпос ки?лекл?ре конкурсында балалар Ведява, Верява, Паксява бел?н урман-су-кыр Аналары турында белдел?р. Тагы Мордовияне? атказанган артисты Вера Прохорова мастер-класс ?тк?рде. Мордваларны? ике к?й т?смере бел?н ?ыр ?ырларга ?йр?тте.
Милли б?йр?мн?р еш ?т?. Сабантуй б?йр?менд? балалар канат тарттылар, оннан ??м катыктан акча эзл?дел?р, бер – берсен? катык ашаттылар, капчыкта й?герештел?р, кашыкка йомырка куеп чаптылар. К?пме к?л? к?лдел?р! «Сабантуй»да татар ?ырларын башкарган Ай-г?л бел?н Сабина, Каринага кушылып м?йдан ?ырлады, татар биюл?рен биедел?р. Тагын Сабантуй телибез, дидел?р. ?йтеп кит?рг? кир?к, “Яш?, туган тел!” лагеренд? ял итк?н кызларыбыз бик матурлар, у?ганнар; оештырылган ??рбер мероприятияд? катнашалар.

«День наоборот» к?ненд? кызыкланып чыктылар ял ит?чел?ребез: х?ерле ирт? ?йт?се урынына х?ерле кич дидел?р, у? аякка сул сандал ??м киресенч? кидел?р – т?рле милл?т балаларыны? шатлыгына чик юк иде. Отряд девизын т?рле телг? т?р?ем? итеп ?йт?, мисс «Сирень» конкурслары бик ?ылы ?тте. Язучылар бел?н очрашу б?ген ?т?р. ??р т?н дискотека була ??м ??р т?н темасы да ?зг?реп тора. Яраталар да инде балалар дискотекада биерг?! Лагерьне? директоры Тултаев Федор Петрович Сивинь турында ?ыр и?ат итк?н, шуны балаларга ?йр?тте. Федор Петрович ?зе гармунда уйнап б?йр?мн?рд? яшьл?рне ?ырлата. Лагерьне? радиосы аша мордвача, татарча, русча ?ырлар к?не буе я?гырап тора. Спорт уеннарын, ярышларын Маскайкин Михаил Михайлович оештырып кил?. Волейбол, футбол, пионербол уйныйлар. Эссе к?нн?рд?,

балалар бассеиндагы судан чыгарга да тел?мил?р; бакалар кебек чапырдапмы чапырдыйлар.
Биред? т?рле милл?т балалары ял ит?, дидем. Башта ??рбер милл?т баласы ?зе турында, яш?г?н почмагы, милли ?зенч?лекл?ре турында с?йл?п таныштырдылар. Милл?тара баю-баету уеннары балаларны? ял лагеренда адаптация процессын тизл?тте: бер-берсен?, вожатыйларга, педагогларга ?йр?ндел?р, аерылырга тел?мил?р.

Ял лагерында ял итк?н балар бел?н отряд вожатыйлары эшли. Алар инде барлык м?д?ни чараларны ?зерл?п баралар. Ашхан?д? 5 м?рт?б? т?мле ашлар ашаталар. Яш??-тору шартлары да бик у?ай оештырылган.
Бернич? ел эш т??риб?сенн?н чыгып шуны ?йт?се кил?: лагерьд?ге балалар бер-берсе бел?н кочакланышып саубуллашырлар, елашырлар. ? бит к?пме онытылмаслык хисл?р, я?а дуслар таптылар! Бала к??еле шундый инде, яхшылыктан, яхшы кешел?рд?н аерыласы килми бит. Алдагы елларда т?сле, кил?се елга да безне чакыртыгыз дип ?тен?л?р. Шулай итеп “Яш?, туган тел!” балалар этном?д?ни лагерене? Россияд? яш?г?н халыкны? телен, милли м?д?ни ?зенч?лекл?рен саклау максаты тормышка аша.
“Яш?, туган тел!” диг?н этном?д?ни лагерен оештыручы Мордовия м?гариф министрлыгыны? бу ?лк?д? т??риб?се байтак. Т??риб? уртаклашырга дип Пенза ?лк?сенн?н м?кт?п директорлары, м?гариф б?леге ?ит?кчел?ре килг?н иде. Пенза ?лк?сенд? д? шундый лагерь ачарга ?ыеналар.
Шул урында ?йтеп кит?рг? кир?к: “Яш?, туган тел!” этном?д?ни регионара лагеры Мордовияд? мукшы, ?рз?, рус, татар телл?рен саклау, ?стер? буенча берд?н-бер проект т?гел. Мордовияд? бу сорауга зур игътибар бирел?. Балалар бакчаларында, м?кт?пл?рд?, вузларда Россия халкыны? тарихын, м?д?ниятын кызыксынып ?йр?н?л?р, туган як халкыны? тарихы, м?д?нияты буенча белемн?рен тир?н?йт?л?р. Бер с?з бел?н ?йтк?нд?, республикабызда туган якка м?х?бб?т, халыкара дуслыгы гад?ти х?л-хал?т. ?ир шарында тынычлык патшалык итсен, ? кайсы телд? с?з ?йтел?е м??им т?гел.

Рауза Юмаева